

ks. Janusz Mieczkowski, Jarosław Superson SAC

VIII Międzynarodowy Kongres Liturgiczny *Per ritus et preces*. Sakramentalność liturgii (Rzym, 16–18 maja 2007)

VIII Międzynarodowy Kongres Liturgiczny *Per ritus et preces* odbył się w Rzymie w dniach 16–18 maja 2007. Organizatorem kongresu był Papieski Instytut Liturgiczny im. św. Anzelma w Rzymie, a sesje kongresu odbywały się w auli Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego w Rzymie. Kongres otworzył dziekan Papieskiego Instytutu Liturgicznego Juan Javier Flores Arcans OSB, który wprowadzając w tematykę kongresu, podkreślił, że prelegenci będą starali się ukazać fakt, iż prawdziwa teologia sakramentalna wypływa ze spotkania chrystologii i sakramentologii, która znajduje swój szczyt w misterium paschalnym Chrystusa. Każdy z prelegentów w swoim wystąpieniu bazował na źródłach biblijnych, dziedzictwie Ojców Kościoła, historii i antropologii.

Pierwszy zabrał głos kard. Albert Vanhoye SI, długoletni profesor Papieskiego Instytutu Biblijnego w Rzymie, który analizując poszczególne perykopy biblijne dotyczące Ostatniej Wieczerzy, ukazał, że wydarzenie to stanowi centrum i szczyt sakramentalności i życia Kościoła. Ostatnia Wieczerza jest wzorem wszelkiej sakramentalności, w której elementy naturalne spotykają się z łaską, tworząc rzeczywistość zbawczą.

Kolejny mówca Enrico Mazza, profesor Uniwersytetu Najświętszego Serca Pana Jezusa w Mediolanie i wykładowca Papieskiego Instytutu Liturgicznego, zaprezentował różne definicje sakramentu i sakramentalności, które wpływają z dziedzictwa św. Augustyna (np. Abelarda, Piotra Lombarda).

Natomiast prof. Dionisio Borobio z Papieskiego Uniwersytetu w Salamance, opierając się w swojej wypowiedzi na fragmentach Pisma Świętego (szczególnie psalmach i parabolach ewangelicznych) oraz szczególnych świadkach wiary (Maksym Wyznawca, św. Franciszek z Asyżu, św. Jan od Krzyża), podkreślił, że przestrzeń kosmiczna, czas i rytm są nośnikami sakramentalności stworzenia, która prowadzi do sakramentalności Kościoła.

Prof. Kevin Irwin z Katolickiego Uniwersytetu w Waszyngtonie wskazał, że elementem fundamentalnym dla liturgii i sakramentu jest język. To on niesie w sobie zapowiedź wydarzenia zbawczego i jego aktualizację.

Kolejnym prelegentem kongresu był prof. Silvano Maggiani OSM, wykładowca Papieskiego Instytutu Liturgicznego i Papieskiego Fakultetu Teologicznego Marianum w Rzymie. Wskazał on na zrozumienie wyrażenia *per ritus et preces*, które pojawiło się podczas Soboru Watykańskiego II. Podkreślił on także, że język symboliczny jest nośnikiem między tajemnicą objawioną w wydarzeniu stojącym u źródła danego sakramentu a tajemnicą celebrowaną w akcji rytualnej.

Prof. Michael Kunzler z Wydziału Teologicznego w Paderborn przedstawił natomiast studium porównawcze rozumienia sakramentalności w Kościele Wschodnim i Zachodnim. Stwierdził on, że tak jak Wschodowi zagraża pansakramentalizm, tak niebezpieczeństwem Zachodu jest sekularyzacja sakramentu.

Kolejny prelegent prof. Andrea Bozzolo SDB z Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego w Turynie podkreślił, że sakrament i sakramentalność znajdują się w akcji liturgicznej; skuteczność tej akcji odwołuje się do wolności człowieka i decyzji jego wiary, natomiast samo sformułowanie *per ritus et preces* ma znaczenie sakramentalne, gdyż przedstawia „obraz” zwracania się Boga do człowieka, co skłania człowieka do dania odpowiedzi w wierze.

Ostatnim prelegentem był prof. François Cassingena OSB z Instytutu Liturgicznego w Paryżu, który podkreślił, że Słowo jest początkiem i „detonatorem” celebracji liturgicznej. Wskazał on trzy elementy: (1) liturgia zwiastuje Słowo, (2) liturgia tworzy chrystologię pośród nas, (3) liturgia jako Słowo konstytuujące wszystko: zgromadzenie, celebransę, wiernych. W liturgii Słowo jest aktem i aktorem. W ten sposób Słowo tworzy przestrzeń do liturgii, a zarazem Słowo w sobie samym wytwarza odpowiedź na propozycje w sobie zawartą. Sakramentalność to efekt naszej odpowiedzi, gdy Bóg „podnosi” w nas swoje Słowo i prowokuje Nim w nas.

Kongres zakończył się spotkaniem wszystkich prelegentów przy „okrągłym stole”, co dało możliwość słuchaczom skierowania do nich pytań oraz dyskusji panelowej skoncentrowanej na problemach poruszanych w poszczególnych referatach. Wszyscy referujący byli zgodni, że współczesny chrześcijanin na nowo powinien odkryć wartość sakramentu jako indywidualny i eklezjalny moment podtrzymania wiary, jej umocnienia i wyrażenia (por. konst. *Sacrosanctum Concilium*, 59). Zrozumienie znaków sakramentalnych wśród współczesnych chrześcijańskim daje gwarancję, że dzisiejsza wspólnota Kościoła jest w stanie wielbić Boga i przyjmować od Niego łaskę uświęcenia (por. konst. *Sacrosanctum Concilium*, 61).